

Handläggare
Staffan Hansing
Telefon: 08-508 31 750**Till**
Kulturnämnden
2017-04-04

Skyskrapa i trä. Motion (2016:124) av Jonas Naddebo och Christina Linderholm (båda C). Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Kulturförvaltningen föreslår att kulturnämnden beslutar att som svar på remissen överlämna förvaltningens tjänsteutlåtande.

Robert Olsson
KulturdirektörAnn-Charlotte Backlund
Stadsantikvarie

Sammanfattning

Parkerings- och affärshuset Parkaden är en byggnad som är viktig att bevara för att dagens och morgondagens Stockholmare ska kunna förstå och tolka Stockholms moderna historia. Det finns enligt kulturförvaltningen inte heller något som talar för att den här platsen bör markeras med en hög byggnad.

Kulturförvaltningen anser därför att förslaget att bygga en skyskrapa på Parkaden är olämpligt.

Kulturförvaltningen håller med förslagsställarna om att staden behöver en genomtänkt strategi för byggande, men en sådan strategi bör utgå från varje områdes specifika förutsättningar. Förvaltningen anser inte att det är lämpligt att utarbeta en fristående strategi för enbart höga hus.

Förvaltningen ser gärna att staden uppmuntrar mer miljövänliga byggnadssätt men ställer sig tveksamma till att skyskrapor är lösningen för att utnyttja marken effektivt och för att bygga miljövänligt.

Underlag för beslut

Remiss från kommunstyrelsen, Stadsbyggnads- och kulturroteln, angående motion (2016:124) av Jonas Naddebo och Christina Linderholm (båda C) om skyskrapa i trä. Motionen är daterad 28 november 2016

UTLÅTANDE

Ärendet

Motionen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att staden utreder möjligheten att påbörja byggnation av Trätoppen, en skyskrapa i trä som en påbyggnad på parkeringshuset Parkaden (fastigheten Hästskon 10).

Förvaltningen uppfattar tre huvudsakliga argument som grund för förslaget i motionen:

1. Staden behöver en genomtänkt strategi för att bygga höga hus.
2. Höga hus är bra för att utnyttja marken mer yteffektivt för till exempel parker och andra gröna rekreationsytor.
3. Att bygga skyskrapor i trä är hållbart för miljön.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av Stadsmuseets kulturmiljöavdelning.

Förvaltningens synpunkter

Nedan kommenteras först de enskilda argumenten i motionen och sist förslaget i sig.

1. Staden behöver en genomtänkt strategi för att bygga höga hus

Kulturförvaltningen har länge påpekat behovet av en genomtänkt strategi för byggande i Stockholms city för att ta ett helhetsgrepp kring förändringar och för att undvika ”ad hoc-lösningar”. En sådan strategi (eller program) håller för närvarande på att tas fram av stadsbyggnadskontoret. I en sådan strategi bör också olika förutsättningar för att bygga höga hus belysas.

Förvaltningen ser även positivt på att motsvarande strategier tas fram för andra delar av staden. Dessa strategier/program bör utgå från varje områdes specifika förutsättningar. Förvaltningen anser inte att det är lämpligt att utarbeta en fristående strategi för enbart höga hus.

2. Höga hus är bra för att utnyttja marken mer yteffektivt för till exempel parker och andra gröna rekreationsytor

Även om höga hus i sig inte tar mycket markyta i anspråk gör höjden att de skymmer och skuggar stora ytor. Det är särskilt påtagligt på de breddgrader vi befinner oss där den ofta lågt stående solen ger längre slagskuggor än i andra ”skyskrapestäder” som till exempel New York och Tokyo som ligger på samma breddgrad som Sydeuropa eller Nordafrika. Här finns ofta inte heller samma behov av svalkande skugga som på dessa breddgrader. Kring höga hus bildas ofta oönskade vindförhållanden som gör närmiljön blåsig och ogästvänlig. Det påverkar möjligheten att skapa attraktiva stadsrum i närheten av höga hus. Sammantaget innebär detta att kvaliteten på de ytor som finns kvar för parker och grönytor riskerar att bli låg.

3. Att bygga skyskrapor i trä är hållbart för miljön

Trähusbyggande är intressant ur ett miljö- och hållbarhetsperspektiv (och har en mycket lång tradition även i Sverige). Staden arbetar redan i dag för att försöka öka andelen byggnader av trä – framförallt i nya stadsdelar med miljöprofil.

Med ökande hushöjd minskar dock de positiva miljöeffekterna – både för konventionella byggnader och byggnader av trä. Höga hus kräver mer byggnadsmaterial per byggd volym, mer energi och yta för vertikala transporter och de påverkas i högre grad av yttre klimatfaktorer som sol, vind och kyla. I vilken mån detta i ett livscykelperspektiv kan kompenseras av ökad täthet diskuteras.

Förslaget: Staden ska utreda möjligheten att påbörja byggnation av Trätoppen, en skyskrapa i trä som en påbyggnad på parkeringshuset Parkaden

Parkadens kulturhistoriska värden

Parkeringshus var en av modernismens mest symbolladdade och omdiskuterade nyheter i städerna. I Stockholm var ett tänkt system med ett stort antal parkeringshus ett viktigt inslag i 1960-talets planer för cityomvandlingen. Flera av dessa byggnader kom aldrig att realiseras. Av de som byggdes är Parkaden det enda som i dag till fullo bevarar sin funktion och sina fasader. Övriga har rivits eller genomgått omfattande ombyggnader. Det gör att Parkaden är den av dessa byggnader som på bästa sätt kan berätta denna del av Stockholms moderna historia. Även om vi i dag har en annan syn på bilismen är det viktigt att även den här delen av stadens historia bevaras och kan berättas vidare.

I Parkaden har det rationella parkeringshuset också kombinerats med en enkel men genial fasadkomposition som gjort det till en känd symbolbyggnad i staden.

Fastighetsägaren Hufvudstaden har precis påbörjat ett ambitiöst arbete med att renovera både butiksvåningen och byggnaden i övrigt som de själva förstår har ett stort symbolvärde i staden.

Konsekvenser av förslaget

Att bygga en så omfattande struktur som en skyskrapa på Parkaden skulle inte bara förändra dess utseende och sammanhang. Det skulle också kräva att byggnadens innandöme revs och bara lämnade kvar en tom kuliss av ett före detta parkeringshus. Om man förstår byggnadens värde är inget av detta önskvärt.

Höga byggnader påverkar inte bara sin närmiljö utan också en större omgivning. Rätt använda kan de fungera som landmärken för att markera viktiga platser och därmed bli orienteringspunkter för de som rör sig i en stad. Men nya byggnader kan också försvåra orienterbarheten och förståelsen av en stad om de placeras så att de skymmer eller konkurrerar med redan etablerade landmärken eller om de markerar platser som inte har samma betydelse för orienterbarheten. Kulturförvaltningen ser ingen anledning till att just den här platsen bör markeras med en hög byggnad.

Med anledning av ovanstående anser Kulturförvaltningen att förslaget att bygga en skyskrapa på parkerings- och affärshuset Parkaden är olämpligt.

Bilagor

Motion (2016:124) av Jonas Naddebo och Christina Linderholm (båda C) om skyskrapa i trä.